

Beklentiler A,B,C Ölçeği (Veli Formu)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Beklentiler A,B,C Ölçeği (Veli Formu)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17476>

Özet

Beklentiler A,B,C Ölçeği (Veli Formu), 1998 yılında A. Bayram tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçeğin temel amacı, **ilköğretim** ikinci kademe verilen **Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi** dersinin hedeflerine yönelik olarak velilerin (ebeveynlerin) sahip olduğu **beklentileri** sistematik bir şekilde belirlemektir. Ölçek, bu beklentileri A, B ve C olarak adlandırılan üç temel boyutta (faktörde) incelemek üzere tasarlanmıştır. Bu çalışmada, eğitim paydaşlarının müfredat hedeflerine dair algılarının anlamaya yönelik geliştirme tipi bir araç olup, bir **yüksek lisans tezi** kapsamında ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Beklentiler, Veli Formu, Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi, İlköğretim, Eğitim Hedefleri, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Bayram, A.

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, eğitim sisteminin önemli paydaşlarından biri olan velilerin, çocuklarının aldığı **Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi** dersinden ne gibi sonuçlar ve kazanımlar beklediğini ölçmektir. Bu beklentilerin belirlenmesi, müfredatın etkinliğini değerlendirmek ve ders hedeflerinin toplumsal gereksinimlerle ne ölçüde örtüştüğünü anlamak açısından kritik öneme sahiptir.

Ölçek, spesifik olarak, dersin hedeflerine yönelik veli algılarının üç farklı kategori (A, B, C) altında toplayarak, velilerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alanlardaki öğrenci gelişimine dair **beklentiler** düzeylerini ortaya koymaya hedefler. Bu ayrıma, eğitim politikalarının ve uygulama stratejilerinin geliştirilmesine veri sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Yapı

Beklentiler A,B,C Ölçeği, ebeveynlerin eğitimsel süreçlere dair **beklentiler** yapısını ölçmek için tasarlanmıştır. Bu yapı, genellikle eğitimsel süreçlerin algılanan önemine dayanır. Ölçeğin adında geçen A, B ve C boyutlarının, kuramsal olarak, dersin müfredatında yer alan farklı hedef alanların temsil ettiği varsayılmaktadır.

Tipik bir eğitimsel beklenti ölçeğinde bu boyutlar şunlar temsil edebilir: (A) Bilişsel ve Bilgi Temelli Hedeflere Yönelik Beklentiler, (B) Duyuşsal ve Değer Temelli Hedeflere Yönelik Beklentiler (örn.

empati, hoşgörü), ve (C) Psiko-motor veya Davranışsal Uygulama Hedeflerine Yönelik Beklentiler (örn. aktif vatandaşlık katılımı). Ölçeğin **çok boyutlu** yapısı, veli algılarının tek bir genel skor yerine, detaylı alt alanlarda incelenmesine olanak tanır.

Geçerlik

Kaynak referansta ölçeğin geçerlik (validite) çalışmaları hakkında spesifik **psikometrik** bilgi bulunmamaktadır. Ölçek bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için, genellikle başlangıç aşamasında içerik geçerliliği (uzman görüşü) ve görünüş geçerliliğine başvurulmuştur olması muhtemeldir.

Ancak, ölçeğin daha geniş akademik ve uygulama alanlarında kullanılabilmesi için yapı geçerliliği (doğrulayıcı veya açılmayıcı faktör analizi) ve ölçüt geçerliliği (ilgili diğer kriterlerle korelasyon) çalışmaları için detaylı olarak raporlanması gerekmektedir. Mevcut kaynakta bu bilgilere ulaşılamamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik (reliability) katsayılarına ilişkin spesifik veriler (örn. Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, test-tekrar test güvenilirliği veya eşdeğer yarılar güvenilirliği) kaynak referansta yer almamaktadır.

Ölçek geliştirme sürecinin önemli bir adımı olan güvenilirlik analizlerinin, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı sağlaması beklenir. Kullanıcılar bu araç araştırmalarında kullanmadan önce, tezin tam metnine erişerek güvenilirlik çalışmaları sonuçları incelemeleri şiddetle tavsiye edilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin adından (A, B, C) yola çıkarak, bu aracın geliştirilme aşamasında veli beklentilerini oluşturan temel yapılar ortaya çıkarmak amacıyla bir faktör analizi (muhtemelen Açılmayıcı Faktör Analizi - AFA) sürecinden geçtiği varsayılmaktadır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ve bu boyutların veli **beklentiler** yapısını ne ölçüde açıkladığını belirlemektir.

Eğer ölçek üç boyuttan oluşuyorsa, faktör analizinin bu üç faktörü net bir şekilde ayırması ve her faktörün yeterli sayıda madde ile temsil edilmesi beklenir. Ancak, bu faktör yükleri, özdeğerler ve açıklanan varyans oranları gibi kritik faktör analizi sonuçları, mevcut özet bilgidetaylandırılmamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme Tipi Ölçek (Developmental Scale)

Format: Derecelendirme formatında (Likert tipi olması muhtemeldir, ancak derecelendirme bilgisi mevcut kaynakta "--" olarak belirtilmiştir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Velileri (Parents of Secondary Stage Primary School Students)

Age Group: Yetkinler (Ebeveynler)

Population Details: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan yüksek lisans tezi örneğine dahil olan veliler.

Test Methodology: Kendi kendine doldurulan anket/ölçek formu (Self-report questionnaire/scale).

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Beklentileri, Eğitim Hedefleri, İlköğretim İkinci Kademe, Ölçek Geliştirme, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut değildir.

Correspondence Address: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya (Tez dönemi itibarıyla).

Şartlar, Ücret ve Test Yolu

Beklentiler A,B,C Ölçeği, 1998 yılında bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari kullanım veya telif hakları ile ilgili spesifik bir bilgi mevcut değildir. Akademik amaçlı kullanımlar için genellikle yazarın veya tez danışmanının izni gerekebilir.

Ölçek, akademik bir çalışmada ürünü olduğundan, genellikle kullanım için herhangi bir ücret talep edilmez, ancak bu durumun yazar tarafından teyit edilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Bayram, A. (1998). *İlköğretim ikinci kademe vatandaşlık ve insan hakları eğitimi dersinin hedefleri konusundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin beklentileri* (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Tezin dijital kaydına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

Beklentiler A,B,C Ölçeği (Veli Formu) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte Beklentiler A,B,C Ölçeği (Veli Formu)'na ait maddeler (soru veya ifade listesi) yer almamaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için ilgili yüksek lisans tezinin tam metnine başvurulması gerekmektedir.